

Temapakker fra PPR

1 iPads for børn med særlige behov

2 Børns motoriske udvikling

3 Sprogstimulering i praksis

4 Observation i dagtilbud og klubber

5 Styrk klasseledelse og samarbejde

6 Vidensformidling om ADHD og / eller ASF

7 Specialpædagogiske redskaber

9 Specialpædagogisk rådgivning og sparring

10 Organisering og struktur

14 Udviklingssamtaler

15 Styrk børn i følelser og sociale færdigheder

TEMAPAKKER FRA PPR

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) tilbyder følgende Temapakker til dagtilbud, skoler og klubber.

	Side
Temapakke 1: iPads for børn med særlige behov	4
Temapakke 2: Børns motoriske udvikling	5
Temapakke 3: Sprogstimulering i praksis	6-7
Temapakke 4: Observation i dagtilbud og klubber	8
Temapakke 5: Styrk klasseledelse og samarbejde	9
Temapakke 6: Vidensformidling om ADHD og/eller ASF	10
Temapakke 7: Specialpædagogiske redskaber	11
Temapakke 9: Specialpædagogisk rådgivning og sparring	12
Temapakke 10: Organisering og struktur	13
Temapakke 14: Udviklingssamtaler	14
Temapakke 15: Styrk børn i følelser og sociale færdigheder	15
Oplæg: Lærerne sætter rammerne	16
Oplæg: ASF, ADHD og visuel organisering	17

Hvad er en Temapakke ?

En Temapakke er en konkret og tidsafgrænset indsats med et særligt tema.

Hvem kan bestille en Temapakke ?

Temapakkerne kan bestilles af pædagoger og lærere i dagtilbud, skoler og klubber via deres leder.

Hvordan bestiller man en Temapakke ?

Bestilling af Temapakker sker ved henvendelse til PPR på mail:
pprgreve@greve.dk

1 iPads for børn med særlige behov

Dagtilbud, skoler og klubber:

Hvordan kan iPads bruges som specialpædagogisk redskab til børn med særlige behov ?

Temapakken tilbyder viden om gode apps, forløb med iPads og praktisk hjælp.

- **Få tips og tricks ift. at anvende iPads som specialpædagogisk redskab.**
- **F.eks. gode apps, i forhold til at skabe struktur**

Forløbet udvikles i samarbejde med lærerne/pædagogerne og tager udgangspunkt i deres forudsætninger og behov.

Temapakken varetages af et team fra PPR med særlig viden om iPads og apps.

Varighed: Aftales i de enkelte forløb.

Et forløb kan f.eks. bestå af: Indledende møde, tre vejledende møder samt et opfølgende møde á ca. 1½ time.

2 Børns motoriske udvikling

Dagtilbud:

Viden og sparring omkring børns motoriske udvikling

Hvordan styrkes børns motoriske og sansemotoriske udvikling bedst i dagligdagens praksis ?

Har I brug for rådgivning og sparring - f. eks. i forhold til et barn, der falder ned af stolen, er i konstant bevægelse, helst sidder i sandkassen, har svært ved at vente på tur, ikke er vild med at gå ture osv. osv. ?

Vi kan som fysioterapeuter give faglig viden om teori og inspiration til praktiske og konkrete aktiviteter via:

- Oplæg og dialog på personalemøder / teammøder
- Oplæg og dialog på forældremøder
- Deltagelse i hverdagens praksis

Udgangspunktet er det enkelte dagtilbuds hverdag og ønsker.

Temapakken varetages af fysioterapeuterne på PPR.

Varighed: Aftales ifm. de konkrete henvendelser.

3 Sprogstimulering i praksis

Dagtilbud: Styrkelse af børns sprogudvikling ud fra Sprogpakkens tre temaer – Kompetenceudvikling til personale

Fokus er planlægning og gennemførelse af sprogstimulering ud fra Sprogpakkens 3 temaer:

- A) Dialogisk læsning
- B) Samtaler i hverdagen
- C) Tematisk sprogarbejde.

De enkelte temapakker beskrives nedenfor.

Logopæderne planlægger sammen med to medarbejdere fra dagtilbuddet sprogstimulerende aktiviteter på stuen eller i en gruppe. Fokus er ét af Sprogpakkens temaer og understøttende sprogstrategier.

Målgruppen er børn, som placerer sig i gruppen med "særlig" eller "fokuseret" indsats i sprogvurderingen.

Forløbet forventes at vare ca. 5 gange.

Varigheden af Temapakke 3 a, b eller c, er ca. 2½ måned.

A) Dialogisk læsning

Dialogisk læsning er en enkel og effektiv metode til at styrke børns tilegnelse af talesproglige kompetencer, der nemt kan tilpasses de øvrige pædagogiske tiltag i dagtilbuddet.

Der kan arbejdes med:

- Viden om og afprøvning af forløb med dialogisk læsning
- Valg af gode bøger
- Afstemning til målgruppen
- Det gode læsemiljø
- Feedback til pædagogerne
- Fokus på børnenes udbytte
- Organisering af konkrete forløb

3 Sprogstimulering i praksis

B) Samtaler i hverdagen

Gode samtaler i hverdagen mellem voksne og børn og mellem børnene er afgørende for et barns sprogudvikling og skaber et kvalificeret sprogstimulerende miljø i børnehaven.

Der kan arbejdes med:

- **At følge barnets udspil**
- **Turtagning**
- **At observere**
- **At vente og lytte**
- **At udvide samtaleemnet**

C) Tematisk sprogarbejde

Struktureret tematisk sprogarbejde handler om at sætte konkrete og synlige mål for det sproglige arbejde.

Der kan arbejdes med:

- **Opsætning af præcise, realistiske og målbare mål**
- **Valg af emner ud fra børnegruppens sproglige niveau og behov**
- **Sammensætning af børn, der vil have glæde af de samme udfordringer**
- **Det gode læsemiljø**
- **Tilpasning af indholdet til børnenes interesser**
- **De fysiske og pædagogiske rammer**

4 Observation i dagtilbud og klubber

Dagtilbud og klubber:

Observation og efterfølgende feedback /supervision med pædagogisk personale

Observationen har fokus på grupper og relationer i en gruppe, herunder de voksnes betydning og rolle.

Udgangspunktet er personalets ønsker om forandring.

Eksempler på emner:

- Tværfaglig sparring og teamsamarbejde om børnemiljøet
 - Socialt samspil i børnegruppen
 - Hvordan tilgodeses alle børn i en gruppe
 - De stille børn
 - Grupper med børn, der bider eller slår
- Sparring til personale og ledelse i forhold til udvikling af forældresamarbejdet

Varigheden af Temapakke 4 aftales indbyrdes og forløber i en aftalt periode med observation, feedback og supervision på ca. 5-10 timer.

Det forventes, at ledelsen deltager ved opstart/forventningsafstemning samt ved afslutning/evaluering af et temapakkeforløb.

5 Styrk klasseledelse og samarbejde

Skoler:

Observation med fokus på udvikling af læringsmiljøer og fællesskabskultur

Temapakke 5 er et tilbud til lærere og pædagoger om observation af klasse- og gruppemiljøer i skoler/SFO og efterfølgende feedback, sparring, supervision, forslag til konkrete pædagogiske værktøjer mv.

Eksempler på fokuspunkter/temaer:

- Facilitere teamsamarbejde med fokus på:
 - At styrke elevernes læring og trivsel
 - At inddrage elevernes perspektiv
 - At udvikle elevernes læringsmiljø
- Sparring til team og ledelse i forhold til videreudvikling af forældre-samarbejde

Varigheden af Temapakke 5 aftales indbyrdes, men forløber i en aftalt periode med observation, feedback og supervision på ca. 10 timer.

Det forventes, at skoleledelsen deltager ved forventningsafstemning/opstart samt ved afslutning og evaluering af et temapakkeforløb.

6 Vidensformidling om ADHD og ASF

Dagtilbud, skoler og klubber:

Børn præget af ADHD og Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF)

Temapakke 6 er et tilbud til personalegrupper, der ønsker viden og specialpædagogiske redskaber i forhold til børn præget af ADHD / opmærksomhedsforstyrrelser og / eller autismespektrumforstyrrelser / kontaktvanskeligheder.

Tilrettelæggelsen af et forløb aftales ved et indledende møde i samarbejde mellem det tværfaglige Temapakke 6 team fra PPR og ledelse / personalegruppen. Indholdet vil således kunne variere afhængigt af, hvilke ønsker og behov personalegruppen har.

Forløbet kan f.eks. indeholde:

- Formidling af viden om diagnoser og udviklingsforstyrrelser
- Konkrete pædagogiske redskaber til udvikling af faglige og sociale kompetencer, f.eks. brug af visuelle støtte-systemer og struktur

Oplæggene tager udgangspunkt i teori og praksis. De vil altid indeholde eksempler fra hverdagen, hvor forskellige problemstillinger ses ud fra barnets-, forældres- og personalets perspektiv.

Varighed af temapakke 6 aftales i de konkrete forløb, men vil typisk være 2-4 gange af 2-3 timer

7 Specialpæd. redskaber til børn med særlige behov

Dagtilbud, skoler og klubber:

Lær om tegneseriesamtaler og sociale historier, Boardmaker, piktogrammer m.v.

Eksempler på specialpædagogiske redskaber:

- Tegneseriesamtaler og sociale historier, som kan anvendes når der f.eks. er brug for støtte til at udvikle sociale kompetencer.
- Udarbejdelse af konkrete, visuelle støtteredskaber f.eks. piktogrammer.
- Gennemgang og inddragelse af programmet Boardmaker (et program til fremstilling af bl.a. piktogrammer), hvor det er relevant.

De specialpædagogiske redskaber anvendes til børn og unge, der har brug for en struktureret og forudsigelig dagligdag med inddragelse af visuel støtte. Der gives en praktisk gennemgang samt vejledning i brugen af redskaberne. Det er målet, at alle får udarbejdet relevante specialpædagogiske redskaber, som kan anvendes og afprøves i praksis.

Antal personer: 4-12

Indhold: Det endelige indhold aftales efter behov ved et indledende møde
Varigheden af Temapakke 7 er 2-6 timer fordelt over 1-2 møder.

9 Specialpædagogisk sparring og rådgivning

Skoler, SFO og klubber:

Sparring-vejledning / rådgivning i forbindelse med børn med særlige behov

Hvordan tilgodeses børn med særlige behov bedst muligt i en gruppe eller en klasse?

Forløbet foregår i et gensidigt samarbejde mellem en specialpædagogisk konsulent og teamet. Der udvikles handleplaner i fællesskab med udgangspunkt i de aktuelle udfordringer.

Eksempler på indhold/ forløb:

- **Viden om elevernes særlige behov**
- **Udarbejdelse af handleplan med aftaler for tiltag, herunder specialpædagogiske tiltag**
- **Konkrete specialpædagogiske redskaber**
- **Indretning af lokaler f.eks. klasselokalet**
- **Deltagelse i tværfagligt samarbejde, hvor det er relevant**
- **Sparring i forhold til samarbejde med forældre**

Målgruppen er lærere, pædagoger og medarbejderteams. Varighed aftales med den enkelte skole, SFO eller klub.

10 Organisering og struktur

Dagtilbud:

Fælles sparring med fokus på at styrke nærvær gennem pædagogiske aktiviteter, ugeplaner m.v.

Hvordan kan organisering og struktur i dagligdagens praksis bidrage til at udvikle kvaliteten af samværet mellem voksne og børn, herunder mere tid til nærvær ?

Eksempler på indhold/ forløb:

- Ugeplan–dagens struktur og gøremål
- Institutionens indretning og fysiske rammer
- Opdeling i grupper (børn og voksne)
- Planlægning af pædagogiske aktiviteter.

Der kan tilbydes:

- Observation, sparring og refleksion i og om dagligdagens praksis
- Dialog / sparring i forbindelse med inddragelse af forældre.

Varighed: Aftales i de enkelte forløb ved indledende møde.

14 Udviklingssamtaler

Tilbud til dagtilbud, skoler og klubber.

Temapakke 14 er et tilbud til personale og forældre om at tilrettelægge og styre udviklingssamtaler omkring børn og unge.

Udviklingssamtaler:

- Skaber struktur og rammer, der sikrer en god dialog i samtaler om børn.
- Understøtter at de nære personer i et barns liv arbejder sammen og tager ansvar for at støtte barnets trivsel og læring bedst muligt.
- Bidrager til tillid og tryghed i samarbejdet, hvilket er vigtigt for at skabe forandring, der kan omsættes til handling.
- Har fokus på det, der, går godt, det der udfordrer og de handlinger, der skal ske for at skabe en positiv udvikling. herunder hvem der har ansvar for hvad.

Eksempler på indhold/ forløb:

- **Ved bekymring for et barns trivsel og udvikling**
- **Ved udfordringer i samarbejdet mellem professionelle og mellem professionelle og forældre**
- **På netværksmøder der allerede er i gang**
- **Andre ønsker / behov.**

Varighed: Udviklingssamtaler kan iværksættes en enkelt gang eller som et forløb over flere gange. Det må forventes at der afsættes 1 ½ time pr. møde. Intervallet mellem møderne er individuelle og aftales løbende.

15 Styrk børn i følelser og sociale færdigheder

Dagtilbud:

Tilbud om fagligt oplæg på personalemøder og forældremøder

Vi ved fra forskning, at forældre og andre voksne omkring et barn, spiller en afgørende rolle i at lære barnet at regulere følelser og udvikle sine sociale kompetencer. Vi ved også, at det har en stor og vigtig betydning, hvad barnet lærer tidligt i livet.

Hvordan voksne kan forstå barnets udvikling og gennem samspillet kan understøtte barnet i at lære at:

- **Regulere sine følelser**
 - Styre følelsen af bekymring/angst, frustration, vrede, glæde mv.
- **Regulere sit energiniveau**
 - Være rolig til samling og aktiv i fangeleg.
- **Udskyde egne behov, når det er nødvendigt**
 - At gøre det, man ikke har lyst til (impulsaktivering).
 - At lade være med at gøre det, man har lyst til (impulshæmning).
- **Være empatisk og tage hensyn**
 - At tage hensyn til andre børn og lære at lege med andre børn.

Der tages udgangspunkt i Den Neuroaffektive Udviklingspsykologi, der har fokus på sammenhængen mellem hjernens modning og børns sociale og følelsesmæssige udvikling.

Varighed: Personalemøder 2½ – 3 timer, Forældremøder 1½ time

Oplægget kan tilrettelægges i samarbejde med institutionen – herunder kan tiden også udvides ud fra en konkret vurdering sammen med oplægsholder. Typisk vil oplægget være en blanding af indførelse i teori og snak om praksis og oplevelser i institutionen/ hjemme. Oplægget præsenterer de neuroaffektive kompasser og på personalemøder introduceres en form, som også kan anvendes til dialog med forældre omkring barnets udvikling og nærmeste udviklingszone. Oplægget tager udgangspunkt i forældre- og personalegruppens forhåndsviden indenfor denne teori.

Grundviden kan bl.a. findes i "Den Neuroaffektive Billedbog" af Susan Hart og Marianne Bentzen

Oplægsholder: Psykolog fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning PPR.

Oplæg: Lærerne sætter rammerne

ved Mai Bluhme Klok

Når lærerne sætter rammerne for undervisningen, kan det gøres på flere måder. I dette oplæg præsenteres lærerne for teori og praktiske tiltag, der understøtter udvikling af inkluderende læringsmiljøer, bl.a. med ideer fra bogen "UgeskemaRevolutionen".

Der er fokus på indsatser, der ændrer måden, elever og lærere interagerer på i klassen.

I oplægget præsenteres faktorer, som har indflydelse på det inkluderende læringsmiljø, som f.eks.:

- **Lærerens rolle**
- **Organisering af det fysiske rum**
- **Planlægning af undervisningen**
- **Undervisningsdifferentiering**
- **Klassekultur.**

Oplægget er praksisnært og giver mulighed for, at læreren / pædagogen kan bruge ideerne med det samme.

Målgruppe: En gruppe af lærere, pædagoger eller teams.

Varighed: 2 timer.

Der gives desuden mulighed for opfølgning og hjælp, hvis lærere / pædagoger eller lærerteams bliver inspireret til at iværksætte nogle af ideerne.

Oplæg: ASF, ADHD og visuel organisering

For hele personalegruppen

**ved Mai Bluhme Klok og Dina Berg Hauritz,
specialpædagogiske konsulenter**

Kurset kan afholdes for hele personalegrupper, da man herigennem får en fælles forståelse for de udfordringer elever med **Autisme Spektrum Forstyrrelser** eller **ADHD** kan stå overfor. Derudover får man et fælles sprog og fundament i forhold til, hvordan der kan kompenseres for disse udfordringer.

Kurset foregår over 2 gange 2 timer. Det er en fordel at placere de to kursusgange så tæt på hinanden som muligt.

Kursusgang 1

Oplæg om Autisme Spektrum Forstyrrelser

Kurset omhandler de udfordringer, som knytter sig til at have en Autisme Spektrum Forstyrrelse. Oplægget er som udgangspunkt teoretisk, men med inddragelse af mange helt konkrete og levende eksempler på, hvordan børnenes udfordringer kommer til udtryk i hverdagen.

Oplæg om visuel organisering på makroplan

Kurset handler om, hvordan man kan organisere de fysiske rammer med henblik på at udvikle inkluderende læringsmiljøer i klassen.

Kursusgang 2

Oplæg om ADHD

Kurset omhandler de udfordringer, som knytter sig til at have ADHD. Oplægget er som udgangspunkt teoretisk, men med inddragelse af mange helt konkrete eksempler på, hvordan børnenes udfordringer kommer til udtryk i hverdagen.

Oplæg om visuel organisering på mikroniveau

Kurset indeholder mange praktiske eksempler og idéer til, hvordan man kan organisere undervisningen, så man ved hjælp af visuelle støttesystemer får tydeliggjort, hvilke forventninger, der er til eleverne. Et visuelt støttesystem er en systematisk måde for eleven / eleverne at modtage og forstå information på.

Hvordan bestiller man en Temapakke ?

Bestilling af temapakker sker ved henvendelse til PPR mail:
pprgreve@greve.dk

Hvor kan man få yderligere information om Temapakker?

Yderligere information om Temapakker findes på www.handleguide.dk

